

lig Paakjendelse. Jeg troede vel sikkert at erindre, at Sagen ikke i sin Tid var bleven forelagt mig som Indenrigsminister, men efter hvad jeg, uden at eftersee Datoerne, kunde huske, maatte Afgjørelsen af Appelspørgsmaalet være falden omtrent i de Dage, da jeg — det hører jo nu snart til den graa Alder — fra Finansministeriet traadte tilbage til Indenrigsministeriet. Det var en Mulighed, at Sagen kunde være kommen ind til Ministeriet tidligere, og at vedkommende Departementschef havde afgjort denne celdre Sag, uden at forelægge mig den, men jeg har af Rescriptsamlingen nu seet, at, medens jeg traadte over i Indenrigsministeriet den 6te Mai, er Resolutionen om at stille Sagen i Bero falden den 5te Mai; jeg er altsaa uskyldig i denne Sag. — Jeg vender tilbage til Spørgsmaalet om Processer. Det har viist sig, at der er gaaet mange Aar hen, uden at Bestemmelsen har fremkaldt nogen Proces, og hvorfor? Sandsynligviis, fordi man i de fleste Tilfælde har jævnet disse Dvergange ved mindelig Dverenskomsft. Nu mener det ærede Medlem: ja, men det vil fremtidig komme Processer. Det er i og for sig muligt, men det kan dog aldrig forhindres; Processer kunne jo ikke udelukkes og skulle ikke udelukkes med Hensyn til alle de Contracter, som allerede ere indgaaede, inden den nye Lov udkommer; her maage altsaa Processerne komme, hvis det imod den hidtilværende Erfaring skulde vise sig, at Sagen har den Betydning, den Charakter, som min ærede Sidemand (Broch) har villet give den. Alle de skjønne Billeder, som Sagførerne kunne udmale sig, ere allerede tilstede i Virkeligheden; der kan reises mange Sager med Hensyn til de bestaaende Contracter, naar det endelig skal være, og hvis Parterne ikke ere saa fornuftige at jævne Forholdet i Mindelighed. Jeg tillægger altsaa ikke hele denne Betragtning om Processer saa stor Betydning, som det ærede Medlem, men jeg gjentager til Dverflod, hvad jeg alt har sagt, at jeg personlig nu som fra Først af gjerne seer, at Spørgsmaalet ved denne Lov bliver bragt til Afgjørelse med Hensyn til Fremtiden. Jeg har hidtil ikke villet saa at sige fremtvinge en positiv Afgjørelse, fordi jeg frygtede for, at den skulde møde en stærkere

Modstand enten fra den ene eller den anden Side, end der kunde forenes med Lovens heldige Gjennemførelse. Dersom de ærede Medlemmer, der hidtil have holdt paa, at en Bortforpagter skulde have Ret til i Contracten at optage den Clausul, at Forpagteren ikke paa egen Haand i levende Live kan afstaae Forpagtningen til en Fremmed, vilde frasalde dette, eller dersom de andre Medlemmer, der nærmest repræsentere den modsatte Anskuelse, vilde gaae ind paa, at det skal være overladt til frivillig Dverenskomsft, hvorledes dette Forhold ordnes, saa ere begge Dele mig lige fjære; men hellere end at Loven skulde strande paa denne Klippe, seer jeg Spørgsmaalet udfskudt til Fortolkning af Domstolene i Genhold til den nuggældende Ret.

Ordførar: Den høitærede Ordførar udtalte nylig, at han ønskede Loven saa fordringsfri som muligt. Jeg troer, at det er en almindelig Fordring, som Folket stiller og berettiget kan stille til en Lov, at det i den er muligt at finde, hvad der i det Hele er Lovgivningens Bestemmelser om det paa-gældende Forhold, og jeg er saa fuldkommen enig med det 3die ærede Medlem for 1ste Valgkreds (Broch), at jeg ikke kan Andet end takke ham for det af ham holdte fortrinlige Foredrag i den Retning. Jeg føler mig overbevist om, at naar Folket som Regel stiller den Fordring til Loven, at man deraf skal kunne komme til Erkjendelse og nogenlunde Klarhed om, hvad der er Lovens Bestemmelser, da er det en billig Fordring, men saalænge det staaer saaledes hen, som det her er Tilfældet, er det jo ikke muligt. Jeg troer, at det er af stor Interesse baade for Godseierne og for Forpagterne, at man af selve Loven kan see reent og klart, hvad den gaaer ud paa. Det er ingenlunde, fordi jeg vil gjøre Paastand paa, at Bestemmelsen skal gaae i en vis Retning, men det er min fulde Dverhevisning, at Loven bør saavidt muligt indeholde Alt, hvad der er Meningen med den, og derfor kan jeg ikke Andet end glæde mig over den høitærede Ordførars Bemærkning, forsaavidt han har sagt, at han ved tredie Behandling vil medvirke til en Endring, hvorefter der kom-